

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v. za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krone, za četr štiri leta 2. kroni; ista naj se pošilja Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Celjski mestni proračun za leto 1904.

Celjski občinski svet je v svoji zadnji seji imel na dnevnem redu mestni proračun za leto 1904. Z grozo in strahom so morali mestni očetje poslušati vznemirljivo vest, da so se potrebščine znatno povišale, za celih 25.000 kron, kar ni nobena šala. Seveda če se izmeče denar za vse mogoče neumnosti á-la „šulferajn“, „šüdmarka“ in ne vemo koga vraga še vse, seveda potem so vsi dr. Negrijevi „Vorschlagi“ za varčevanje zastoj in davkoplačevalci morajo zopet in zopet vedno globlje poseči v svoj žep, da rešijo zaovoženo mestno gospodarstvo.

Res značilne so besede, s katerimi je utemeljeval dr. Negri praznoto mestne blagajne: „Med letom je toliko „izvenrednih“ potrebščin, katerim se mora kaka redpa, v proračunu dovoljena postavka žrtvovati, če je še bolj potrebna, iz popolnoma enostavnega vzroka — ker manjka potrební denar.“ To se pravi pametno gospodariti z denarjem mestnih davkoplačevalcev, pa naj bodo nemški ali slovenski!

Skupne potrebščine za leto 1904 so proračunane na 301.702 K, a odgovarja jim pokritek v znesku po 200.841 K, torej primankljaja 100.861 K, 24.906 K več kakor lani, kar se bo moralo pokriti s povišanimi dokladi. Ako se pomisli, da imajo naši mestni očetje v nemški hranilnici svojo molzno kravo, katera jim bo za leto 1904 poklonila svotico 22.000 K, je pač malo čudno, da jim računi izkazujejo vedno večji primankljaj.

In zakaj je treba toliko več denarja? Za mestno upravo so zvišali potrebščine za celih 4000 K, da se bo mogel namestiti še kak pri vandralec na gorko mesto; potem za deklško šolo in napravo novega mosta čez Savinjo in novega nabrežja, katero bo baje za mesto „neka prav posebna olupšava“.

Župan Rakuš je porabil priliko, da je nekoliko udaril po celjski slovenski hranilnici, češ da se je nemška hranilnica pred ustanovitvijo slovenskega zavoda dala mnogo izdatnejše molzti, ker je imela več denarjev. Ti brezobzirni Slovenci pa so neglede na večno sušo s svojo pošojilnico hudo oškodovali celjsko mestno blagajno. — Bravo, Julče, tako se govori! Kdo drug je kriv, da se boji dr. Negri takega bankerota v Celju, kakor ga imajo sedaj v Gradcu, kakor edino le ti vražji Slovenci, ki nalagajo svoj denar v slovenskih hranilnicah.

Ker pa slovenska hranilnica ni toliko neumna, da bi metala svoj denar v nenasitno mestno blagajno, se bo pač primankljaj moral pokriti z dokladi in sicer: 1. s pobiranjem 45 odstotnih doklad na zemljiščni in hišnonajemniški davek; 2. 50 odstotnih doklad na splošni dohodniški davek; 3. 60 odstotnih doklad na dohodniški davek davkoplačevalcev, ki morajo polagati javne račune, na rentni in plačni davek; 4. 5 odstotne naklade na hišnonajemniški novčič; 5. z doklado na užitnino v znesku 3600 K; 6. z naklado na pivo po 1 K 50 v na hektoliter. Na ta način bi se dobila svota 100.889 K, kar pomeni a conto občutno prizadetih davkoplačevalcev koncem konca vendarle preostanka celih 19 kron.

Proračun se je v celoti in v posameznih točkah sprejel enoglasno. V dokaz, kako trdni so mestni očetje v svojem sklepu glede varčnosti, naj navedemo še nujni predlog dr. Negrijev, da naj mesto garantira „mestnemu olupševalnemu društvu“ za obresti svote 17.000 K, s katero misli omenjeno društvo nakupiti Hausbaumove toplice ob Savinji. Na predlog Frica Rascha se je na to sklenilo, garantirati za obresti do največ 20.000 K glavnice, na kar se je župan zahvalil za „dobro delo“, katero so mestni očetje storili mestu s svojimi sklepi. Glas se sicer to kakor bridka ironija, toda prepričani smo, da je župan mislil popolnoma resno svojo zahvalo.

Kakor je videti, so finance celjskega mesta v zelo kritičnem stanju, toda gospodujoča gospoda se zato jako malo zmenijo. Na eni strani sicer kvasijo o neki varčnosti, na drugi strani pa razsipajo težko plačane novce mestnih davkoplačevalcev.

Kakor smo že rekli, je najbolj značilen za celo stvar izrek dr. Negrijev, s katerim je izrazil opravičeno bojazn, da bi se Celje moglo povesti za Gradcem. Pa naj si bo že, kakor hoče, Slovenci imamo vendar zavest, da ne bomo krivi, če končno zadene polom tudi Celje, do česar bo moralo priti prej ali slej, ako ne bo mestnega sveta srečala pamet. Vedno večje doklade, a blagajne vedno prazne za redne potrebščine, da se le pokrijejo izvenredne, katerih nikdar in nikoli ne bi bilo treba!

Naj le pride do poloma, dobiček bo ostal nam!

Našim sadjerejcem.

Malokje je zemlja in podnebje za sadjerejo tako pripravna kakor pri nas, in vendar je še ta na jako nizki stopinji. Mi imamo v obče premalo nasajenega, in še kar je, so večinoma malovredne vrste. Vsak vir za nove dohodke je treba odpreti in zato mora dandanes pravi kmet biti tudi sadjerejec. Koliko posestnikov je, kateri si še potrebne pijače za domačo rabo ne pridelajo, o prodaji sadja še za govoriti ni. Čeravno je jabolčnica ena najbolj zdravih pijač, se vendar še ne zmenijo za to, da bi začeli sadno drevje saditi in tako vsaj za prihodnost skrbeti. Kmet ska hiša bi morala vsaj skozi šest mesecev v letu svežega sadja za domačo rabo imeti, brez suhih hrušk, režljev in češpelj bi pa sploh nikdar biti ne smela. Za otroke ni boljše in bolj zdrave hrane kakor sadje in tudi odrasli ima včasih malo spremembo rad.

Na Virtemberskem, kjer se, kakor znano, največ jabolčnice popije, ima vsak delavec sod jabolčnice doma, katere si privoščijo, namesto da bi se po krčmah in žganjarijah klatil, denar in zdravje zapravljal sebi in svoji družini v nesrečo. Mar to pri nas ni mogoče? Je mogoče in še prav lahko. Treba je samo trdne volje in pa nekaj znanja, in pridelalo se bode jabolčnice boljše kakor dosihmal in v toliki množini, da si jo bode vsakdo lahko oskrbel po nizki ceni.

Vse gole stene naših hiš, hlevov in drugih poslopij naj bi se izkoriščale in bi se lahko tam najfinejše namizno sadje, jabolke, hruške, marolice, grozdje pridelalo.

Za vzgojo se priporoča navpični kordon, ker se najlažje z njim ravna. Hruške, katere je sploh najboljše ob stene saditi, morajo biti cepljene na kutino, ker drugače cepljene na divjaka bi dale mnogo lesa pa nič sadja. V tem oziru bi nam posebno šole, župnijska in županska uradna poslopja morala služiti v zgled.

Kadar bi kmet videl, koliko takšno drevje ob steni lepega sadja da, koliko to dobička donese, bode vzgled posnemal in v nekaj desetletjih bi se kmetje tega vira novih dohodkov poprijeli.

Kadar bomo boljše sadne vrste sadili, kadar bodo vse te boljše za sadno drevje najpripravnejše lege zasajene, tedaj bomo videli, kakšne zaklade ima sadjereja v sebi, katere nam rada odda, če se le potrudimo jih vzdigniti. Slabe navadne vrste naj se samo tam sadijo, kjer boljše ne uspevajo. Na hribu, v lepi solnčni, proti vetru zavarovani legi lesnike in druge malovredne vrste imeti, kar se pri nas žalibog le prepogosto najde, to se pravi od narave podarjeno prednost po svoji nevednosti ali zanikrosti ne izkoristiti.

Take posebno dobre lege naj se z najboljšimi, pozno zorečimi, namiznimi vrstami zasadijo. Nekaj dreves naj se vzame tudi od takih vrst, katere so najbolj začasne. V lepi solnčni legi zori začasno drevje še nekaj dni poprej kakor v dolini, in kakor je vsakomur znano, se tisto sadje, katero najpoprej in katero najzadnje na trg na prodaj pride, vselej najdražje proda.

Divjake v hosti nakopati in tiste saditi je slaba navada.

Večinoma so prestari in preslabo vkorenjeni. Nekaj let se obira in obira, nazadnje pa usahne. Tisti pa, ki obstane, ali že nima nobene prave oblike, in če je vse po sreči, pa vendar jako dolgo trpi, pred ko začne roditi.

Mlajše ko drevo na stalno mesto pride, boljše je.

Tudi od tistih, kateri drevesa po svetu okolu na prodaj vozijo, naj se nikdar ne kupi, to je sama slaba roba.

Preveč vrst saditi in imeti tudi ni dobro, ker kupci imajo radi enakomerno blago.

Za Spodnještajarsko se priporočajo sledeče vrste:

a) jabolka: Astrakan beli (je zrelo že konec julija), Kardinal, Mašancka, Kanada, Baumanova rajneta, Ribston, Peping, Ananas, Belle-fleur, London Peping, Hubertova moštnica.

b) hruške: Salcburgerca, Dobra Lujza, Die-lovka, Harderspot, Oliviersde Serres (se najdalj drži, do mesca sušca), Tepka.

Umna sadjereja in razumno kmetovanje se ne da naučiti kar iz knjig in časopisov in tudi ne ravno naenkrat čez noč. Treba je porabiti in izkoristiti vsako priložnost, kjer bi se dalo kaj koristnega slišati in videti.

Visoki deželni odbor je nastavljal podpisanega za kmetijskega potovalnega učitelja za okraje: Maribor desni breg, Marenberg, Slov. Gradec, Šoštanj, Vransko, Gornjigrad, Celje, Laško, Konjice in Slov. Bistrico.

Vsakovrstna društva, občine, tudi posamezniki, če jih je več skupaj, ga lahko pokličejo da jim predava in da se z njim lahko pogovori o eni ali drugi gospodarski zadevi. Čeravno kmet že nima bogzna kakšnega haska od takih

predavanj, pa škode tudi ne. Če pride in se zanima za taka predavanja, s tem pokaže, da je že prišel do prepričanja, da bi se znabiti le kaj naučil, kaj slišal, kar bi mogel uporabiti. S tem pa pokaže, da je izprevidel, da še ne zna vsega, da še ni najbolj premeten človek na svetu. Ravno to, da naši kmetje mislijo, da vedo vse, kar jim je treba, da jih sploh nihče ne more poučiti, ker oni sami vse boljše znajo, je krivo, da gre kmetškemu stanu tako trda in slaba.

Kdor ima sam sebe za najbolj prebrisanega — tega se najlažje goljufa.

Če bi vse znali, kar stan od njih zahteva, bi morali biti vsi srečni in premožni, toda toliko sreče je na svetu, pa tako malo srečnih. Pa saj veste, kako je na svetu: Ako si bogat, tedaj si tudi prebrisan in povsod imaš prav, ako si revež, si bedak, in ko bi bil drugače najbolj bistroumna glava.

Kmetje, prvi cilj vašega delovanja naj bo, priti ob svoji moči s poštenim delom do blagostanja. Da, boste rekli, to bi že hoteli, pa kje je pot, katera nas dovede do blagostanja? Nato vam samo odgovorim: Kjer je trdna, železna volja, tam se najde tudi pot, katera vodi do zaželjenega cilja, — ako že ni prepozno.

Na svidenje torej pri predavanjih

Franc Goričan.

kmetijski potovalni učitelj v Poličanah.

Celjske in štajarske novice.

„Silvestrov večer“ se je obnesel res tako, kakor smo pričakovali, nad vse imenitno, no, pa saj moramo reči, da so sodelovala vsa celjska narodna društva v dosegu skupnega, lepega uspeha. Spored je bil obširen, skoraj bi rekli preobširen. Narodna godba je otvorila zabavo, in potem je nastopil mešani zbor „Celjskega pevskega društva“ pod vodstvom dr. Schwaba ter zapel Ipavčevo „Kukovco“ in Vilharjeve „Proletne zvuke“ z znano in priznano točnostjo in fineso. Veliko pohvale je žela gca Minka Moosova, ki je pela s spremljevanjem gosli (g. Vrečer) in glasovirja (gca Mila Sernečeva) eno pesem in pozneje v ljubkem dvospevu z gco Anko Vrečerjevo še eno, za kar jima je občinstvo izkazalo vse priznanje. Moški zbor, nekaj nenavadnega v Celju, ako izvajamo „Slov. del. podp. društvo“, je pod istim vodstvom zapel dve pesmi, „Nočno roso“ in „Planinsko rožo“, katerih zadnja se je morala ponavljati. Bariton-solo je pel najizbornejši naš znani solist gosp. dr. Gvidon Serneč. Igra „Dva gospoda in en sluga“ je uspela tako dobro, da so se čuli vseobči glasovi priznanja. Ženski ulogi ste bili v rokah gospi Mile Sernečeve in Kokolove. Gca Sernečeva, še ni bila do stikrat na našem odru, a videli smo sedaj, da smo dobili ž njo najboljšo moč. Igra premišljena, kretnje proste, neprisiljene, vživeti se mora igralec v svojo ulogo, to je prava igra in tako se je tudi igralo. Upamo, da bo gca Sernečeva še nadalje ostala zvesta našemu odru. Gca Kokolova je ulogo hišine pogodila prav dobro, in kar smo rekli o skupni igri, velja tudi zanjo. Sluga „dveh gospodov“ je bil g. Salmič, ki je, kakor vedno svojo nalogo rešil najizbornejši, slikar Prostin (dr. Štiker) je bil prav dober in tudi Grdin je obče ugajal. Da še enkrat ponovimo občo sodbo: igra je uspela, da boljše ni mogla. Po kratkem nagovoru čitalniškega predsednika gosp. dr. Serneca, se je zastor zopet vzdignil, in reči moramo, da je bilo občinstvo naravnost očarano po velekrasni alegoriji: Novo leto (sinček gosp. Benčana) prihaja k nam, ne, nosi nam ga krasen angel (gospa Benčanova) v košarici med bujnimi cveticami v blestečem bengaličnem svitu. Častitati moramo najodkritosrčnejše vrli rodbini Benčanovi na tej čarobni prireditvi, kajti izraz občega mnenja je pač, ako rečemo, da kaj tako lepega še ni videlo občinstvo v celjskem Narodnem domu. V g. Benčanu imamo pač aranžerja, za katerega nas lahko zavidajo vsi naši bližnji in daljni sosedi. Po alegoriji je bilo žrebanje dobitkov srečolova. Dobitkov je bilo veliko in nekaj prav lepih. S plesom, ki je potrajal do zgodnje ure, se je nato praznoval vstop v novo leto.

Sokolski knjižnici je daroval gosp. Anton Godec, učitelj v Lembahu pri Mariboru 17 lepih knjig. Srčna hvala!

Ples slovenskih trgovskih uslužbencev v Celju. Vabila so se razposlala. Kdor bi ga pomotoma ne bil dobil, naj se blagovoli obrniti na plesni odbor ali pa na uredništvo našega lista. Natančnejše o plesu prihodnjič.

Avskultantom je imenovan dosednji pravni praktikant pri celjskem okrožnem sodišču gosp. Anton Zdolšek.

Slavnemu odboru „Slov. del. podpornega društva v Celju. Meseca novembra ali še malo prej se je baje sklenilo v povzdigo družabnega življenja ustanoviti v „Slovenskem delavskem podpornem društvu“ mešan zbor. Stvar je pobudila v naših krogih obče zanimanje in težko smo pričakovali, da se uresniči, toda čakali smo — zastoj. Ali je stvar popolnoma zaspala? Prosimo, da nam odgovori kdo, kdor je kompetenten v tej zadevi, kako in kaj je s celo stvarjo.

Več članov „Slovenskega delavskega podpornega društva“.

Zadnja sodna imenovanja. „Vahtarca“ je v svoji predzadnji številki posvetila novoimenovanemu sodnemu tajniku za Celje, g. dr. Kotniku nekoliko besedi in v svoji zadnji številki je zopet razglasila g. dr. Kotnika za slovensko-nacionalnega vročerkveža, kateri naj bi bil le s pomočjo zahrbtnega delovanja naših poslancev došel do sedanjega svojega mesta. Radovedni smo, kak je oni okrajni sodnik, katerega je g. dr. Kotnik baje preskočil, eksistira namreč le v „vahtarci“ domišljiji, kajti ako ki bilo kaj resnice na tem, bi „vahtarca“ vse drugače brusila svoj dolgi jezik. Verjamemo, da so imeli Nemci pripravljenih dovolj kandidatov za to mesto, ali kaj se hoče, g. dr. Kotnik je bil prvi na vrsti in se ga ni moglo preskočiti, da ne bi se naravnost zopet pokazala stara praksa preziranja slovenskih uradnikov, in tako je pač prišel „slovenski kričac“ na tajniško mesto v Celje, „vahtarci“ in njenim kandidatom pa je ostal — dolg nos. Ako se upošteva, da razun g. dr. Kotnika in g. Antona Zdolšeka, ki je bil imenovan avskultantom pri celjskem okrožnem sodišču, ni nikake izpremembe v sodni službi na Štajarskem se nahajajočih Slovencev, moramo reči, da je novoletno imenovanje izpalo res zelo piškavo. Morda je tudi to pomirljivo delovalo na „vahtarčne“ živce, da ni bolj zakričala. Zdi se nam pa tudi, da v zadnjem času občutno boluje na tuberkulozi.

Iz obrtniških krogov nam pišejo: Gotovo ni veselejšega časa za obrtnike, kakor je mesec december z „Miklavževim večerom“, božičnico, in sledečim novim letom, kajti v tem času, ko je malokdo med nami, da ne bi imel koga, kateremu bi poklonil kak dar, upa obrtnik, da bo spravil v denar svojo zalogo. Posebno pri nas, ko smo v političnem oziru tako izpostavljeni, ko naši narodni nasprotniki store vse, da bi se le kak njihov vinar ne izgubil v slovenski žep, je slovenski obrtnik skoraj izključno navezan na božična in novoletna darila, za katera upa, da jih bodo njegovi rojaki, v svesti si svoje narodne dolžnosti, nabavili pri svojih rojaki obrtnikih. Toda kdor tako računa, se navadno vračuna, kajti le vprašajte se, slava gospoda, kje ste si naročili in nakupili večino božičnih in novoletnih darov, in priznati morate, ako ste toliko odkritosrčni, da ste slovenskim obrtnikom dali bomo malo zaslužka. Malenkosti, da, te greste kupiti k Slovencu, ako je pa kaj boljšega, nesete svoj denar Nemcu v žep, ali celjskemu, ali graškemu, ali pa dunajskemu, samo ne svojim ljudem. To je ona tako hvaljena narodna zavest, s katero se tako radi pobahamo, to so posledice onih ljubeznivih vabil, s katerimi se hoče privezati slovensko obrtništvo na vročih celjskih tleh. Ne vemo, kako naj bi imenovali tako postopanje — slovensko, narodno pač ni.

Iz občinstva se nam piše: Mnogo in mnogo krat je imela „Domovina“ že priliko grajati nemškutarjenje v prvi vrsti naših p. n. dam, v drugi vrsti pa tudi p. n. gospodov. Mnogo se je že pisalo o tej zadevi, toda ali mislite, da se je kaj obrnilo na boljše? Nič, čisto nič. Na Silvestrov večer n. pr. se je mogel vsakdo prepričati, da naše dame, z nekaterimi častnimi izjemami, med seboj in z gospodi govore skoraj izključno le nemški. Nekdo je celo opazoval, da nekateri celo, opozorjeni na to, nalašč ostenta-

tivno to store. Ne vemo sicer, kolika noblesa ali bogve kaj drugega tiči v tem, da se žlobudra mesto milo doneče slovenščine spakodrana nemška žlobudra, vemo pa, da je škandal za vsakega, kdor v „Narodnem domu“ govori nemščino mesto svojega slovenskega materinega jezika. Za danes toliko, pa ne bo dolgo, da se zopet oglasimo, kajti za tako hudo bolezen je treba res radikalnega zdravlila, in naše p. n. dame so ga zelo potrebn. Kedar bodo nemške dame govorile v kazini slovenski, potem ne bomo grajali nemščine slovenskih dam v „Narodnem domu“.

Jetzt hobens die Bindischen kriegt in's Gnack — buduje se narednik Žolger po celjskih gostilnah. Vprašamo o. in kr. višjo vojaško oblast, je-li dovoljeno o. in kr. vojaku se na tak način obnašati v javnih lokalih in s takim govorjenjem žaliti slovensko ljudstvo? Vam pa g. narednik Žolger, ki ste kmetske krvi, sin slovenskih staršev, čeravno sedaj vnet pristaš znanega celjskega Oechna, svetujemo, da se v bodoče drugače obnašate, ker s takim postopanjem pljuvate le v lastno skledo.

Saj vemo, čegavo maslo je to, ako beremo tupatam v „vahtarci“ kako zabavljico na to ali ono slovensko napravo, kakor recimo cesto, ki veže žalsko cesto z gabrško. Radi verjamemo, da leži celjskim Nemcem ta cesta težko v želodcu, tišči jih, da se kar zvijajo, kajti odnesla jim je dokaj mitnine, katero so svoj čas morali vzniki plačevati na celjskih mitnicah, katera jim pa sedaj ostane v žepu, ko se lahko izognejo Celja in njegovih nemških mitnic in mitničarjev. Ker si dotični revež, ki hodi za ostale celjske Nemce po kostanj v ogenj, ne ve drugače pomagati, izmislil si je v svojem neskončnem sovraštvu do vsega, kar je slovenskega, veliko neumnost, da je nova cesta kriva škode, ki jo dela povodenj na Lavi. Pametni ljudje se temu revežu, saj ga poznamo, kdo je, pač ne bodo niti smejali, ker je vendar preneumno, da bi bila cesta zato kriva vseh nesreč, ker se je zgradila na predlog Slovencev dr. Dečkota. Posestniki na Lavi vedo dobro, da je kriv povodnjim samo preozki predor skozi železniški nasip, ravno ono, za odpravo česar se je ravno dr. Dečko z drugimi slovenskimi poslanci najbolj potegoval in tudi dosegel dobre uspehe. Tako je ta stvar. Oni gospodič pa, ki v zadnjem času dela na vse kriplje, da bi oškodoval to ali ono slovensko napravo, tega ali onega Slovence, naj si zapomni, da Bog že poskrbi, da drevesa ne zrastejo v nebesa, ali z drugimi besedami: tudi tebi se bodo sčasoma pobili rožički!

V Novi Štifti pri Gornjemgradu se je ustala novila šolska kuhinja, da bodo dobivali oddaljeni šolski otroci opoldne toplo kosilo in zato je že daroval „nekdo“ 48 K, gg. Franc Kolenc iz Ljubnega in Rajmund Bratanič iz Luč pa radi preda je šolske stavbe v Lučah vsak po 5 K. Hvala prisrčna! Bog daj mnogo naslednikov!

Zahvala. Vsem blagim darovalcem, ki so količkaj pripomogli, da se je božičnica na tukajšnji šoli dne 20. decembra tako izborna obnesla, izreka podpisano šolsko vodstvo tem potom najprisrčnejšo zahvalo. Obdarjenih je bilo okrog 100 otrok z obleko, vsi drugi s šolskimi in drugimi potrebščinami.

Šolsko vodstvo na Ptujski gori.

Narodna zavednost v kozjanskem okraju. Vse občine kozjanskega okraja so storile sklep, da bodo odslej naprej z vsemi javnimi uradi dopisovale samo v slovenskem jeziku in da bodo zavrile vsak dopis, ki bi ne bil slovenski pisan, kot nerazumljiv. Čast zavednosti prebivalcev tega okraja! Upajmo, da stvar ne ostane samo pri sklepu, in da bodo temu vzgledu sledili tudi Slovenci drugih krajev.

Sedemdesetletnico je praznoval včeraj gospod dr. Josip Vošnjak v Visolah pri Slovenski Bistrici. Vrlemu narodnjaku častitamo najprisrčnejše in mu želimo še mnogo, mnogo let!

Poštna vest. Poštar 2. razreda prve stopnje g. Franc Bakšič v Šmarju pri Jelšah, je postal poštar 1. razreda četrte stopnje. Ravno tako avanziral je tudi poštar na Pragarskem, našim bralcem dobro znani Karol Jakob. Pa ne samo to, premaknili so ga tam gori, kamor ga je vleklo njegovo velikonemško srce, premeščen je na Gornje Štajarsko v Eisenerz. Tu bo zopet

lahko na stroške drugih delal nove poti za svoje kolese, kerje ako mu bodo tudi tamkaj tako hoteli iti na limanice, kakor so mu šli Pragerčanje in Polskavci, ki mu prav od srca žele: srečno pot „signor“ Jakobi in ne vračajte se več! Dolžnost prizadetih činitelj je pač, da poskrbe, da pride na Jakobijevo mesto poštar, ki bo znal slovenski.

Zahvala Podpisani krajni šolski svet izpolnjuje prijetno dolžnost, da izreče svojo najsrčnejšo zahvalo presvetli gospej kneginji Kristini Windischgrätzovi, katera je pri svoji božičnici 25 otrok obdarovala z obleko in obutvijo; nadalje izreka svojo srčno zahvalo posojilnici v Konjicah in vsem drugim dobrotnicam ter dobrotnikom, posebno pa tudi gospem odbora, ki so vsi pripomogli, da je dobilo pri zadnji božičnici v čitalnici 100 ubogih otrok obleko in obutev. Bog vam vsem plati vašo požrtvovalnost in vaš trud!

Krajni šolski svet slov. šole v Konjicah.

„Kmetijsko društvo za ormoški okraj“ s sedežem v Ormožu je osnovalo društveno knjižnico. V to svrhu prosi načelnistvo rodoljube, prijatelje in gojitelje gospodarstvene vede, naj blagovole podeliti društvu to ali ono knjigo vse eno je-li ona gospodarska, beletristična ali znanstvena. Mnogokrat se najde, da leže stare knjige po prašnatih omarah pri kmetu kakor nekmetu, za nje se nihče ne zmeni, one torej nikomur ne koristijo, a podarjene naši biblioteki, služile bi ljudstvu v pouk, zabavo in kratek čas. Imena darovalcev se bodo o pravem času objavila. Knjige naj se blagovolijo poslati načelniku „kmetijskega društva za ormoški okraj“ inženirju Ferdo Lupši v Ormožu. — Ob tej priliki pa se tudi naznanja, da bo de od 10. januarja naprej knjižnica odprta vsako nedeljo od 9.—12. ure dopoldne. Društvena soba se nahaja v prvem nadstropju ormoške posojilnice.

Novi mariborski notar dr. Haas razpošilja župnim uradom po mariborskem okraju okrožnice, seveda dvojezične, v katerih prosi, da bi se objavila otvoritev njegove pisarne, in obeta, da bo svoje klijente postregel tudi v slovenskem jeziku. To je res čudno, kajti dr. Haas, hud Nemec, ki je prišel iz Koroškega, kjer so v zadnjem času slovenski popolnoma pozabili, hoče slovenski uradovati s strankami. Menda se je po poti iz Koroškega na Štajarsko naučil. Še bolj čudno pa je, da se upa nemškonačionalni notar nadlegovati slovenske župne urade s takimi stvarmi. Radovedni smo, koliko župnih uradov bo šlo na Haasove limanice; upamo, da nobeden!

Usodepolni strel. Ko je 27. grudna okoli ene ure popoldne šel desetletni deček Anton Krebs po neki ulici po Mariboru, počil je strel in zadell dečka v levo oko, ki se je takoj razlilo. Tudi na roki je deček nevarno ranjen. Daček pravi, da je streljal neki dragonec dragonskega polka št. 4.

Grozen slučaj. V bližini Št. Gallna na Gor. Štajarskem je sedel v nedeljo zvečer v domači sobi drvar Ignacij Funkl s svojo soprogo. Govorila sta o ulomih in Funkl jo je vprašal, kaj bi storila, ako bi došli roparji. Da bi pokazala, da zna ravnati s puško, pomerila je žena s puško, toda puška se je sprožila. Ko sta se prestrašena zakonska zavedela, videla sta, da je nesrečnica slučajno ustrelila svojega pri mizi sedečega otroka.

Društveno gibanje.

Slovensko delavsko podporno društvo v Celju priredi plesni venček v soboto dne 9. prosinca 1904 v prostorih restavracije „Skalna klet“ pri Celju. K plesu svira oddelek narodne godbe. Vstopnina za ude 60 vin., za neude 1 K za osebo. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Ker je čisti dohodek namenjen „Delavskemu domu“, se preplačila hvaležno sprejmejo. K obilni udeležbi vlijudno vabi odbor.

Kmet slov. izobraževalno društvo na Vranskem ima svoj letni občni zbor v nedeljo, dne 10. januarja 1904 po večernicah v stari šoli. K obilni udeležbi vabi odbor.

Konjiško učiteljsko društvo zboruje v četrtek, dne 7. januarja 1904 ob pol 11. uri do-

poldne v konjiški okoliški šoli po običajnem sporedu. Predavanje gosp. tovariša J. Gosaka o biološki metodi. Pevci in pevke se prosijo, da pridejo poprej v čitalnico k vaji. Odbor.

Čitalnica v Konjicah priredi dne 23. prosinca t. l. veliko plesno veselico v konjiškem Narodnem domu. Začetek ob 8. uri zvečer. Na tančnejši spored se objavi prihodnjič. Ker se že sedaj velike priprave za to veselico vršé, obeta biti ta veselica res nekaj izvenrednega. Nadejamo se, da se bode vsak rodoljub iste z veseljem vdeležil ter se tam izborno zabaval. Torej na svidenje!

Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo zboruje dne 6. prosinca ob 1. uri popoldne v Šmarju. Ker bo to najvažnejše zborovanje celega leta, naj pridejo vsi udje.

Kmet bralno društvo v Gornji Radgoni priredi dne 10. januarja 1904 pri g. Osojniku letni občni zbor s petjem, tamburanjem, deklaracijami in šaljivo pošto. K obilni udeležbi in pristopu v društvo vabi odbor.

Druge slovenske novice.

Deželna vlada kranjska. Uradni list z dne 31. decembra 1904 prinaša na zadnji strani lista osebe, ki se v prid nemškemu šulferajnu odkupujejo od novoletnih voščil, med mnogim, drugimi državni uradniki posebno ime grca Schaffgotscha c. kr. dvor. svetnika pri ljubljanski vladi. Nam je naravnost nerazumljivo, da uradnik, čigar glavna naloga je, in ko je v to plačan, da dela v zmislu socialnega sporazumljenja in socialnega napredka, javno z denarjem podpira društvo, kojega tendenca je sovražna domalega vsemu kranjskemu prebivalstvu. Ali ni imel gospod svetnik na razpolago drugih društev in korporacij, pri katerih podpiranju bi bil pokazal svoje eminentno patriotsko mišljenje?

Prešernov spomenik v Ljubljani. Posebna komisija je pregledovala različne prostore, da si ustvari sodbo, kateri bi bil najpripravnější za Prešernov spomenik. „Slovenski Narod“ pripominja sicer, da sklep komisije še ni znan, vendar pa je čul, da spomenik skoro gotovo ne pride v „Zvezdo“. Podoba pesnika je že vilita. Spomenik bo 9 m visok in istotoliko širok. Genij ki bo plaval nad podobo, bo vilit kmalu tako da se bo mogel spomenik postaviti v prihodnjem poletju.

Koncertni mojster g. Hubad je iz Cirkvenice pisal svojim prijateljem, da mu je že bolje in da bo že prihodnji teden morda lahko pričel z delom. Od srca želimo odličnemu rojaku skorajšnjega popolnega zdravlja na korist slovenske umetnosti.

V Postojni se bo o Bnkoštih vršila glavna skupščina „Zaveze avstrijskih jugoslov. učiteljskih društev.“

Nemški šovinizem na Kranjskem. V Jesenicah na Gorenjskem imajo železniško postajo, a tej postaji načeljuje neki Wiesner. Da-li je mož poseben železniški strokovnjak, ni znano; znano pa je, da se odlikuje z nemško strastjo. Kaj družega nego grda strast je, ako ta mož na slovenski zemlji prepoveduje železniškim uslužbencem slovenski govoriti in jim grozi s kaznimi, ako se ne bi pokorili tej njegovi — da govorimo naravnost — impertinentni prepovedi? Tudi ulogo agenta igra za nemškutarske trgovine v Ljubljani in naroča za svoje uradnike Südmarkine koledarje. A Jesenice leže menda ob Rudolfovi železnici, ki je v državni upravi; g. Wiesner je torej državni uradnik. Odkar nas oblagodarija Koerberjev zistem, so menda ravno državni uradniki prevzeli nalogo prvačenju v nemškem šovinizmu. Izlasti vidimo to pri nas na Štajarskem in Koroškem, sploh povsod na Slovenskem.

Notar g. dr. I. Winkler v Trzinu, je prestavljen v Rožek.

Slava dr. Körberju. Gosp. J. Knez in F. Zupančič imata v Ljubljani opekarno. V njuni stvari je došla na sodišče v Rožeku na Koroškem slovenska tožba, katero je — to se umeje — sodišče nemški rešilo. A imenitno je, kar je sodišče napravilo iz imena tvrdke. Ker slovenski knez pomenja po nemški „fürst“, je rečeno sodišče ime gospoda Kneza v Ljubljani pretvorilo v Fürsta in je tako gosp. Zupančiča povišalo v

knežji stan ter je svoj dotični sklep doposlalo tvrdki pod sledečim naslovom: „An die Fürstlich Suppantachische Ziegelfabrik Laibach“. (Na knežjo Zupančičevo tovarno opeke v Ljubljani.) Ali naj se jezimo, ali naj se smejemo? Saj bi se najraje smejali! Ali smeh nam zastaja v grlu, kajti bedastoča, ki jih uganjajo sodniki na Koroškem v jezikovnem pogledu, so rezane iz kože slovenske pravice na Koroškem!

Novi osrednji kolodvor v Celovcu. Pred kratkim je predložila generalna direkcija južne železnice železniškemu stavbnemu ravnateljstvu načrt osrednjega kolodvora v Celovcu. Vprašanje je le, v kakem obsegu se sezida ta kolodvor. Ko bo to vprašanje rešeno, prično se pogajanja radi razdelitev stroškov za zidavo kolodvora med državno železniško upravo in južno železnico, oziroma o tem, ga li sezida železniško stavbno ravnateljstvo ali južna železnica. Stavba se odda v začetku pomladi.

Predrzi tatovi so udrli 30. decembra po noči v poštni urad v Barkovljah. Odnegli so 2000 K in mnogo vrednostnih papirjev.

Ravnateljem glavnega poštne in brzojavnega urada v Trstu imenovan je dosedanji višji oskrbnik Mayer. Za to mesto so se potegovali tudi starejši uradniki, ki so zmožni deželnih jezikov, a imenovan je Nemec, ki ne zna slovenski. Sedanji ravnatelj Mayer je služboval prej v Lincu kot višji poštni oskrbnik, a bil je menda kazenskim potom premeščen v Trst. Zopet je prišel Nemec na važno mesto v državni službi na Primorskem. Tako je postavljen nov kamen ob zgradbi nemškega mosta do Adrije!

Utonil Janez Žmitek, krojač v Srednji vasi v Bohinju je grede 29. dec. pozno po noči iz krčme pal v strugo, po kateri je napeljana iz Ribnice voda na Žmitkov mlin in utonil. Baje so ga še slišali na pomoč klicati, pa so mislili, da je navadno ponočno vpitje. Vidi se, da si je sam še pomagal na pot splezati, ker ga je pa imel prejkone malo preveč v glavi, je onemogel in v ozki strugi našel smrt.

Hrvatje v Banovini za družbo sv. Cirila in Metoda za Istro. Tolažljivo je, da se je na Hrvatskem tako lepo razširilo zanimanje za nesrečne brate v Istri, ki se kaže osobito v prinosih za družbo sv. Cirila in Metoda. Sijajna uspeha velikega plesa mladine na Reki in velikega koncerta v Zagrebu sta znana. Sedaj se pripravljajo v Zagrebu zopet na takov koncert, naši družbi na korist. Prirejevalni odbor razvija največje delovanje in hoče da bo koncert sijajen, ena točka lepša od druge, da bo moralni uspeh popoln. Do materialnega uspeha pa mora pripomoči seveda — občinstvo. Tudi hrvatske novine nabirajo pridno prispevke in jih objavljajo od številke do številke. Med njimi se posebno odlikuje „Obzor“, ki je v teku 6 let (od l. 1898) nabral nič manje nego 31.556 K 86 v. Tudi sedaj — ob priliki novega leta — pozivlja rojake, naj ne pozabijo na brate v Istri in naj jim pomorejo v težki in obupni borbi.

V Parizu so ga aretirali. Dne 30. oktobra l. l. izvalil je bivši tajnik „Hranilnice in posojilnice“ v Kopru neki Franc Pečnik, s ponarejenim nakazilom od „Ljubljanske kreditne banke“ 1500 kron in je s to svoto, popihal Mislilo se je, da je odpotoval v Ameriko. Tega pa ni storil, marveč je šel v Pariz, kjer je zapravljaj denar. Mestna policija je izvedela, da stanuje Pečnik v nekem pariškem hotelu pod imenom Richard Müller in ga je dala aretirati. Sedaj se vrše pogajanja zaradi izročitve Pečnika deželnemu sodišču v Ljubljani. Pečnik je nameraval „Ljubljansko kreditno banko“ ogoljufati še za 10.000 kron, pa dotično nakazilo ni prišlo na kreditno banko do dne 30. oktobra popoldne ko je bil že vzdignil zgorej omenjeno svoto in je moral pobegniti, da bi ga ne prijeli.

Politični pregled.

Državni položaj. Kdaj se bo zopet sešel državni zbor? Morda meseca februarja, morda pa tudi ne. Zdaj bosta zborovali delegaciji, kar bo trpelo gotovo do srede februarja. Pri tem nastane vprašanje: Zakaj ne zboruje parlament zajedno z delegacijama, ki sta vendar zdaj zbrani na Dunaju, a ogrski parlament zboruje v

temu, da se delegacijsko zasedanje vrši na Dunaju. To bo gotovo povzročilo precej nejevolje, da mora avstrijski državni zbor praznovati, a medtem na Ogrskem zborujejo. Na to vprašanje pa se lahko odgovori z drugim vprašanjem: Čemu naj zboruje avstrijski parlament, saj itak nič ne dela! Res je, ali če ima dnevne seje, a vkljub temu nič ne dela, je on kriv; če ga pa država ne skliče k sejam, je kriva ona, ker se ne more vedeti, če bi ne delal v resnici. Vladi se očita, da je ona kriva parlamentarni nedejavnosti. Dejstvo je, da vlada zadnji čas ni podpirala dela v parlamentu, bodisi slučajno, bodisi iz metode, kdo ve? Govori se, da vlada hoče vladati le s § 14, in da ostane na krmilu, to je ves njen namen.

Delegacije. Budgetni odsek avstrijske delegacije začne zopet s svojim delom 11. t. m. Najprvo bo razpravljala o proračunu ministrstva za nanjih zadev. Avstrijska delegacija završi svoje delo še preden pridejo ogrski delegatje na Dunaj nadaljevat odsekovne razprave.

Novi nuncij na Dunaju. Dosedanji papežev nuncij v Bruslju, monsignor Granita Pignatelli di Belmonte, je v soglasju z avstro-ogrsko vlado imenovan za nuncija na Dunaju.

Ogrsko. Grof Tisza namerava sklicati k posvetovanju vse načelnike parlamentarnih strank. Nasvetovati meni, da se v prihodnje vrše seje le v torek, sredo in četrtek. — „Mag. Orszag“ napoveduje nadaljevanje obstrukcije za prihodnje seje drž. zbornice.

Hrvatska. „Novi list“ je dobil iz zanesljivega vira poročilo, je zavlada velika blaginost v razmerah med banom Pejačevićem in grofom Khuenom ter raznimi prvaki narodne stranke. Grof Pejačević pa je malo jezen na te poslednje radi banketa, ki so ga bili priredili v Budimpešti Khuenu na čast in radi demonstrativnega značaja, ki so ga bili dali temu banketu. Zato da je tudi grof Khuen odstopil od svojega sklepa da pride v Zagreb, kakor je bil obljubil svojim pristašem.

Trgovska pogodba z Italijo. Provizorična trgovska pogodba med Italijo in Avstro-Ogrsko je sicer sklenjena, a ne zadovoljuje nikogar. Nima družega namena, kakor da hoče za nekaj časa zaoprečiti carinsko vojno. Pokazalo je dejstvo, ko se tekom enega meseca trajajočih pogajanj ni moglo ničesar drugega doseči, da je vladama nemogoče obstoječo trgovinsko pogodbo zboljšati. Pogajanja se začno vnovič še ta mesec, a je sedaj že gotovo, da bodo brezuspešna, ako avstrijski poslaniki ne dobe drugačnih navodil.

Macedonija. Sarafov je izjavil, da se macedonski vstanek spomladi zopet prične, istočasno pa se bo zopet pričel armenski vstanek. Tako bo turška vojska morala biti razdeljena. Poleg tega bodeta skoro gotovo stopili na bojno polje tudi Srbija in Bolgarija, avstrijske čete pa že čakajo v Novem Bazarju, da prikorakajo v Staro Srbijo.

Odhod turškega poslanika iz Belega-grad. Turški poslanik na srbakem kraljevem dvoru je dobil od svoje vlade poziv, da zapusti Beligrad.

Položaj v vzhodni Aziji. Nemški cesar se je izrazil nasproti generalu Hollmannu, da upa, da se ne bo rušil mir v vzhodni Aziji. Oboroževanje Rusije in Japana da so samo mere opreznosti, ki pa ne smerajo na vojsko. — Brzojavka iz Tokija poroča, da se širijo vesti, da je namen pričakovanega odhoda japonske eskadre pod poveljstvom admirala Raminura-Lebeha ta, da zasede Masampho. Poučeni krogi dvomijo, da se bo storil tak korak. — Tajnik severoamerikanskega državnega departementa je dobil od de vektorice zastopnikov združenih držav v inozemstvu, med njimi tudi od onega na Japonskem, neslužbeno poročilo, po katerem vlada v službenih krogih mišljenje, da se lahko izogne rusko-japonski vojni.

Književnost in umetnost.

„Slovan“, mesečnik za književnost, umetnost in prosveto. Letnik II, zvezek 2, 1904 — Vsebine: B. Vošnjak: Brez tradicij. Ivan Cankar: Novela doktorja Grudna. Dr. Vošnjak: Moj rojstni kraj. Marica II: Bogatin. Engelb. Gangl: Sonata

o logu in vrtu, Olčev Igo: Roman umetniškega samouka Vošnjaka. Utva: O kresu. Dr. Josip Tomišek: Smeri našega pravopisja in pravoječja. Zofka Jelovškova: Nada (drugi del). Listek. Književnost: A. Aškerc: Zlittorog. Inženier Ferdo Lupša: „Die Nordpolarphinx oder Frage der modernen Nordpolarforschung“. Oton Zupančič: Čez plan. Ksaver Meško: Ob tihih večerih. A. Aškerc: Dva izleta na Rusko. Dragotin Hribar: Ilustrovani narodni koledar 1004. F. S. Šušteršič: Poduk rojakom Slovencem. Mommsen Th. Jonas Lie. — Gledališče in glasba. Umetnost. Tehnika. Razno-ternosti. Naše slike.

„Dom in svet“. 1 številka tekočega letnika ima sledečo vsebino: Bogdan Vened: V smrtni senci, baltiška povest. Anton Medved: Job. Finžgar: Iz modernega sveta; roman. Romanov: Rojenice so pele. Dr. E. Lampe: V majhni koči velikega carja. Silvin Sardenko: Vsak praznuje Božič svoj. Romanov: Moč, novela. Anton Medved: Sveta noč. Zvonimir: Koncem sela. Bihačlovič: Iz novejšje ruske lirike. Književnost. To in ono. A. Breznik: Slovski navržki. Šah. Slike: barvana priloga, Žmitkova „Prošnja cerkvice“ ter trinajst drugih večjih ali manjših slik.

Loterijske številke.

Gradec, 2. januarja 1904: 89, 63, 31, 74, 69.
Dunaj, „ „ „ 79 21, 1, 84, 58.

Učenec

poštenih staršev, s primerno šolsko izobrazbo, sprejme se takoj v trgovini **D. Hribarja** v Celju.

Premog

se dobiva za gotov denar po sledeči ceni:
100 kg najboljšje vrste (v kosih) K 150
100 kg srednje vrste „ 125
v rudokopu

L. viteza Mašeka Bosnodolskega
(5) 3—1 v Zabukovu.

Važno za trgovce z lesom!

Nova kubična knjiga ali hitri računar za trgovce z lesom, na novo metersko ali decimalno mero, je ravno kar izšla. 200 strani. Vel. 8°. Cena 5 kron, po pošti 5 kron 20 vin.

Pošilja se le proti naprej plači ali na povzetje! Dobiva se pri **Antonu Turku** v Ljubljani Dunajska cesta. (1) 7

Naznanilo.

Ravnateljstvo, registrovane zadruge „Hranilno in posojilno društvo v Ptuj“ naznanja stem, da velja od 1. januarja 1904 naprej:

1., pri hranilnih vlogah 4 1/4 % obrestna mera,

2., pri posojilih (novih in tistih, pri katerih obresti zapadejo še-le v letu 1904) na menice s poroki ali dolžna pisma s poroki (brez vknjižbe) 5 1/2 % obrestna mera, oboje pa do preklica.

Na Ptuj dne 2. januarja 1904.

(6) 4—1

Ravnateljstvo.

Učenec

poštenih staršev, s primerno šolsko izobrazbo, se sprejme pri

Rafaelu Salmiču

trgovina z urami, zlatnino in optičnimi predmeti v Celju, Narodni dom.

Mesnica

z najboljšim obrtom v večjem industrijskem kraju na Spod. Štajarskem, se da v najem z ledenico vred. Za dobivanje ledu potrebni ribnik je v neposredni bližini ledenice. Ozi-ralo se bo samo na ponudnike, ki morejo vzdržati obrt v dobrem stanu. — Vpraša naj se pri upravnistvu „Domovine“.

Učenca

s primerno šolsko izobrazbo, sprejme takoj tiskarna **D. Hribarja** v Celju.

(4) 4—1

Več tisoč lepih

hmeljevih drogov

smrekovih ali hojevih, kupi

Fran Roblek, posestnik v Žaleu.

Kdor drsat se hoče
naj pride na led

poprej pa **drsalke**

vsak mora imet
in take po ceni najnižji

prodaja

Trgovina z železnino **„Merkur“**
Peter Majdič, Celje.

Tomažovo žlindro

najboljše gnojilo za trav-
nike in vinograde

bogato
zalogo

slamoreznice

in drugih

poljedelskih strojev

priporoča

